

18.03.2021

3

Nuorten vaikuttamisjärjestelmän ja nuorten aloiteoikeuden toteutuminen Helsingin kaupungilla

HEL 2021-001833 T 12 04 00

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nuorisosaasto merkitsee tiedoksi tilannekatsauksen nuorten vaikuttamisjärjestelmän ja nuorten aloiteoikeuden toteutumisesta Helsingin kaupungissa.

Esittelijän perustelut

Hallintosäännön 2 luvun 17 §:n 2 momentin mukaan kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nuorisosaasto seuraa nuorten vaikuttamisjärjestelmän ja nuorten aloiteoikeuden toteutumista kaupungissa.

Ruuti on helsinkiläisten nuorten vaikuttamisjärjestelmä, joka tarjoaa erilaisille nuorille mahdollisuuksia edistää tärkeiksi kokemiaan asioita heille itselleen ominaisella tavalla. Ruudin toiminta on suunnattu 13–17-vuotiaille nuorille. Ruudin suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tiiviissä yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.

Ruudin tavoite on, että jokaisella helsinkiläisellä nuorella on vähintään yksi vaikuttamisen kokemus vuodessa. Jotta tavoitteen toteutuminen tulee mahdolliseksi, on vaikuttamisjärjestelmän mahdollistettava ja tuettava useita erilaisia osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja. Ruudin toiminta jäsentyy neljän toimintamuodon kautta: omaehtoisen toiminnan tukeminen, edustuksellinen toiminta, yhteissuunnitteleva toiminta ja tapahtumallinen toiminta. Ruudin toimintaa ja kehittämistä ohjaavat toimintaperiaatteet ovat taitojen oppiminen, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, toisten hyväksi toimiminen, alueellisuus ja yhdessä tekeminen sekä osallistumisen monimuotoisuus.

Nuorten osallisuus on keskeinen periaate kaikessa nuorisotyössä. Ruuti-vaikuttamisjärjestelmän toiminnoissa tehdään yhteistyötä eri toimialojen välillä. Ruuti on osa kaupungin osallisuus- ja vuorovaikutusmallia ja sen toteuttamiseen osallistuvat kaikki toimialat.

Ruudin strategiakauden 2017–2021 arviointi

Helsingin kaupunginhallitus on asettamispäätöksessään 18.12.2017, § 1136 päättänyt, että Helsingin nuorten Ruuti-vaikuttamisjärjestelmän laajempi arviointi toteutetaan kerran strategiakaudessa. Ruudin strate-

18.03.2021

giakauden 2017–2021 arviointi valmistuu maaliskuussa 2021 ja se toteutetaan yhteistyössä Solita Oy:n kanssa.

Selvityksessä tarkastellaan nuorten osallisuuden toteutumista Helsingissä käytössä olevan nuorten vaikuttamisjärjestelmän avulla. Arvioinnissa tarkastellaan sitä, minkälaisilla rakenteilla kaupungissa tuetaan nuorten toimijuutta ja tulevaisuuden taitojen oppimista osallisuuteen ja vaikuttamiseen liittyen.

Selvitys keskittyy seuraaviin osioihin:

- Nykyisen järjestelmän toimivuuden ja vaikuttavuuden arviointi
- Nykyisen järjestelmän rakenteen ja johtamisen arviointi
- Visio nuorten osallisuudesta ja vaikuttamisesta strategiakaudelle 2022–2025

Kevään aikana julkaistaan lisäksi tarkastuslautakunnan arviointi nuorten vaikuttamisen ja osallistumisen toteutumisesta Helsingissä. Tarkastuslautakunnan arviointi ja Ruudin strategiakauden 2017–2021 arviointi toimivat pohjana uuden asettamispäätöksen valmistelussa strategiakaudelle 2022–2025.

Nuorten aloitteet

Nuorten aloitteella tarkoitetaan 13–17-vuotiaiden helsinkiläisten tekemiä aloitteita kaupungin toimintaan kuuluvissa asioissa (Kaupungin hallintosääntö 26 luku, 3 §).

Helsingin nuorten aloitejärjestelmä on sekä kansainvälisesti että kansallisesti tarkasteltuna ainutlaatuinen malli, joka otettiin käyttöön vuonna 2015 (KV 25.3.2015). Nuorten aloitejärjestelmä on rakennettu muokailen kuntalaisten aloiteoikeutta, mutta siinä on huomioitu nuorten erityistarpeet, kehitysvaiheet sekä demokratiakasvatukselliset mahdollisuudet. Nuorten aloiteoikeuden tavoitteena on kannustaa nuorten osallistumista yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Samalla aloitteet tuovat kaupungin eri toimialoille tietoa nuorten toiveista ja tarpeista.

Aloitteet tehdään vaikuttamisjärjestelmä Ruudin verkkosivuilla olevalla sähköisellä lomakkeella (ruuti.net/aloitteet). Aloite voidaan tehdä myös sähköpostitse tai muutoin kirjallisesti toimittamalla se Helsingin kaupungin kirjaamoon. Aloitteet ohjataan käsiteltäväksi toimialoille. Aloitteen vireille tulossa ja täydentämisessä sen käsittelyn aikana sovelletaan hallintolain menettelysäännöksiä. Sekä aloitteet että niihin annetut pormestarin tai apulaispormestarin vastaukset julkaistaan ti.munstadi.fi/aloitteet -sivulla. Nuorisopalvelukokonaisuus huolehtii

18.03.2021

verkkosivulla tehtyjen nuorten aloitteiden toimittamisesta kaupungin kirjaamoon sekä aloitteiden että vastausten julkaisemisesta.

Hallintosäännön 26 luvun 3 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston tietoon kahdesti vuodessa tehdyt nuorten aloitteet, niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet sekä nuorisoneuvoston asiasta antaman lausunnon. Päätöksentekoa yksittäisten aloitteiden osalta ei pöydällepanoa tai toivomusponsia lukuun ottamatta sallita. Kun valtuustossa käsitellään nuorten aloitteita, kolmella nuorisoneuvoston valitsemalla jäsenellä on läsnäolo- ja puheoikeus kokouksessa hallintosäännön 29 luvun 7 §:n nojalla.

Aloitejärjestelmän käyttöönotosta, vuodesta 2015 alkaen, on aloitteita tehty yhteensä 240 kappaletta. Aloitteita on tehty eri kaupungin toimintaan kuuluvissa asioissa.

Kuluvan valtuustokauden aikana (vuodesta 2017 alusta alkaen tähän päivään asti) on nuorten aloitteita tehty yhteensä 166.

Aloitteet ovat koskeneet kaikkia toimialoja ja laajasti eri teemoja liittyen muun muassa nuorten hyvinvointiin, turvallisuuteen, kouluun, työelämään, vapaa-aikaan ja kaupunkiympäristöön. Kaikkiin aloitteisiin on tullut joko apulaispormestarin tai pormestarin vastaus, poislukien tämän vuoden aloitevastaukset, joiden valmistelu on vielä kesken.

Aloitteiden otsikot ilmenevät liitteenä 1 olevasta koonnista. Aloitteet, sekä pormestarin että apulaispormestarien vastaukset löytyvät nettisivuilta

<https://ruuti.munstadi.fi/aloitteet/>

Aloitteiden julkaisua internetissä ollaan uudistamassa ja kesästä 2021 alkaen nuorten aloitteet vastauksineen löytyvät sivustolta nuorten.helsinki.

Aloitteen tekijän nimi, ikä ja yhteystiedot ovat nuorisopalvelukokonaisuuden tiedossa.

Aloitteita on käsitelty kahdesti vuodessa yhdessä nuorisoneuvoston ja nuorisopalvelukokonaisuuden johdon kesken. Käsitely on järjestetty ennen nuorisoneuvoston asiasta valtuustolle antaman lausunnon laatimista.

Aloitejärjestelmän kehittäminen

Nuorten aloitejärjestelmään on kuluvalle strategiakaudella kohdistunut paljon kehittämispaineita sekä nuorilta, poliittisilta päättäjiltä että viran-

18.03.2021

haltijoilta. Haasteet liittyvät aloitteiden käsittelytapoihin, vuorovaikutuksen puutteeseen, käsittelyprosessin läpinäkyvyyteen, aloitettujen toimimattomuuteen sekä aloitejärjestelmän huonoon tunnettuuteen. Lisäksi tällä hetkellä aloitesivu toimii osana Munstadi-sivustoa, joka poistuu käytöstä keväällä 2021 ja korvautuu Nuorten.Helsinki -sivustolla.

Nuorten aloitejärjestelmän kehittäminen on aloitettu kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ratkaisutoimistolla. Nuorten aloitesivusto- ja lomakeuudistus on käynnissä ja se on tarkoitus lisätä osaksi Nuorten.Helsinki -sivustoa kevään 2021 aikana. Aloitesivuston ja lomakkeen uudistuksen avulla ei kuitenkaan yksin pystytä vastaamaan aloitejärjestelmän haasteisiin ja tavoitteisiin. Nuorten aloitteiden käsittelyprosessi ja taustajärjestelmä vaativat myös uudistamista. Selvitys taustajärjestelmän uudistamiseksi on käynnissä.

Nuorten aloitejärjestelmän tunnettuutta on pyritty lisäämään muuan muassa vahvistamalla nuoriso-ohjaajien tietämystä aloitejärjestelmästä. Nuoria kannustetaan tekemään aloitteita niistä Ruutibudjettiin jätetyistä ehdotuksista, joita ei voida toteuttaa osana nuorisopalvelukokonaisuuden toimintaa. Syksyn aikana nuorten aloitejärjestelmästä viestitettiin erityisesti nuorisopalveluiden sisäisessä viestinnässä ja sitä kautta tietoa välitettiin nuorille. Helsinki-kanavalla julkaistiin video nuorten aloitteista.

Munstadi-verkkosivuston teknisistä ongelmista johtuen päätettiin syksyllä 2020 keskittyä sisäiseen viestintään ja toteuttaa laajempaa ulkoista markkinointia vasta keväällä 2021, kun nuorten aloitejärjestelmä on toimivalla alustalla.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on laadittu yhteistyössä nuorten kanssa Osallistu ja vaikuta -opas (PDF) ja juliste, jotka havainnollistavat erilaisia vaikuttamisen kanavia ja keinoja. Materiaalit löytyvät Helsingin oppii -sivuilta:

<https://helsinkioppii.fi/fi/materiaalit/osallistu-ja-vaikuta-opas-helsingilaisille-oppijoille/>

Lisäksi materiaaleja on jaettu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sisäisessä viestinnässä. Osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja on tuotu esiin myös kaikille peruskouluille ja toisen asteen oppilaitoksille suunnatuilla oppilas- ja opiskelijakuntapäivillä.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

18.03.2021

Asia/3

Lisätiedot

Ella Tanskanen, suunnittelija, puhelin: 09-310 89091
ella.tanskanen(a)hel.fi
Heli Kinnula, suunnittelija, puhelin: 09-310 89144
heli.kinnula(a)hel.fi

Liitteet

1 Nuorten aloitteet_2017-9.3.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano